

Idrottsföreningar med elitverksamhet i Uppsala kommun

En kartläggning av Upplands Idrottsförbund 2014/2015 på
uppdrag av Uppsala kommun

Fakta om Elitidrott Uppsala

- Totalt omsätter de 15 kartlagda föreningarna cirka 111 800 000 kronor årligen, varav elitidrotten omsätter cirka 60 miljoner kronor.
- Elitidrottens sponsorintäkter uppgår till cirka 35,5 miljoner kronor per år.
- Uppsala kommuns direkta stöd till elitidrotten i Uppsala uppgår till närmare 8,4 miljoner kronor.
- Elitidrotten i Uppsala genererar 9-11 miljoner i skatteintäkter till kommunen varje år. Skatteintäkterna till landstinget uppgår till 4,5 - 5,5 miljoner kronor varje år.
- Av styrelseledamöterna är 77 män och 26 kvinnor. Två av totalt 103 styrelseledamöter har invandrarbakgrund.
- Gemensamt har de 15 största föreningarna i Uppsala cirka 14 600 medlemmar.
- Varje år anordnar föreningarna 238 tävlings/matcharrangemang. Den genomsnittliga intäkten vid ett arrangemang uppgick till 34 191 kronor
- Drygt 70 procent av föreningarna är mycket nöjda/nöjda med sina träningsanläggningar.
- I föreningarna finns 62 anställda tränare, 5 kvinnor respektive 57 män.
- Samtliga föreningar, utom en, har kontakt med Upplands Idrottsförbund/SISU. 11 av 15 föreningar har kontakt med kommunens politiker.
- Generellt sett tränar lagidrottaren mindre än den individuella idrottaren.

Bakgrund och syfte med kartläggningen

Partnerskapet Elitidrott Uppsala (f.d. Elitidrottsstaden) under ledning av Uppsala kommun, beslutade under hösten 2014 att genomföra en kartläggning av förutsättningarna för att bedriva elitidrott i Uppsala. Detta med anledning av att Uppsalas elitlag på olika sätt brottas med problem att kunna bedriva sina verksamheter på ett önskat sätt samt att arenafrågorna fått stort utrymme i media och också väckt frustration hos elitlagen. Flera av kommunens elitföreningar är öppet kritiska mot kommunens avsaknad av elitidrottspolitik inkluderat fördelningen av det ekonomiska stödet. Partnerskapet Elitidrott Uppsala hade också under cirka ett års tid, i stort sett, legat vilande och Uppsala kommun ansåg att det var dags att kraftsamla runt elitidrotten igen. En kartläggning av Örebros förutsättningar som elitidrottsstad födde idén att göra ett liknande arbete i Uppsala. Förfrågan gick till Upplands Idrottsförbund som åtog sig uppdraget.

Syfte

Syftet med kartläggningen har varit att ge en fördjupad bild av och en ökad förståelse för idrottsföreningar med elitverksamhet i Uppsala kommun samt att ge en bild av vad partnerskapet Elitidrott Uppsala ska satsa på för fokusområden för att ta elitidrotten till nästa nivå.

Fyra perspektiv

Kartläggningen belyser fyra perspektiv:

- Sportsligt
- Organisatoriskt
- Ekonomiskt
- Uppsala kommuns stöd till elitidrotten

Med **sportsligt** perspektiv menas de förutsättningar och villkor som hör till tävlings- och träningsverksamheten. Det sportsliga avser även det som handlar om de elitaktiva och deras tränare. Det belyser också tränings- och tävlingsförutsättningar.

Med **organisatoriskt** perspektiv menas föreningsstruktur och på vilket sätt föreningen organiserar och administrerar sin elitverksamhet. Det belyser medlemmar, organisationsledare och anställda i föreningen. Det berör även samverkan.

Med det **ekonomiska** perspektivet belyses omsättning, kostnader och intäkter. Även rutiner kring det ekonomiska arbetet avses.

Med **Uppsala kommuns stöd till elitidrotten** avses hur kommunen på olika sätt stödjer elitidrotten i Uppsala, ur både ett ekonomiskt och organisatoriskt perspektiv.

Kartläggningen tydliggör också skillnader för elitidrott inom dam- respektive herrverksamhet samt vad gäller lag/publika och individuella idrotter.

Metod

Enkätundersökning med 15 utvalda elitföreningar, djupintervjuer med representanter för dessa, insamling av fakta samt studiebesök. Redovisningen bygger på uppgifter som föreningarna själva har lämnat.

Organisation

Projektledare: Emma Edbom Sjöo, Upplands Idrottsförbund

Referensgrupp

Roger Jo Linder, Senior Manager, Uppsala kommun

Sten Larsson, Processledare, Uppsala kommun

Jonas Ekebacke, Projektledare, Elitidrott Uppsala

Dag Söderberg, Distriktsidrottschef, Upplands Idrottsförbund

Projektplan

Projektid

1 oktober 2014 till 15 april 2015

Tidplan

1 november	Projektplan färdigställd och presenterad för referensgruppen
1 november-15 februari	Genomförande av intervjuer och insamling av fakta
15 februari-15 mars	Fokusgrupper, djupintervjuer
15 mars-15 april	Sammanställande av den skriftliga slutrapporten
5 maj	Presentation av slutrapport och dialogträff med samtliga elitföreningar och Uppsala kommun

Definition av elitidrott.

Definitionen av elitidrott fastställd av Partnerskapet Elitidrott Uppsala:

- Individuell elitidrottare som tävlar på lägst nationell mästerskapsnivå och/eller i landslag
- Elitlagidrottare som spelar i någon av de två högsta nationella serierna
- Tränare för individuell elitaktiv, elitlag, förbundskapten för landslag samt förbundstränare

Idrotten måste ingå i någon av Riksidrottsförbundets (RF:s) specialidrottsförbund (SF).

Utvalda föreningar med elitverksamhet i Uppsala kommun som deltagit i kartläggningen

Almtuna IS	Ishockey
FBC Uppsala	Innebandy
Fyrisfjädern	Badminton
GF Uppsalaflickorna	Gymnastik
OK Linné	Orientering
Sallén Basket	Basket
Sirius	Innebandy
Sirius	Bandy
Sirius Dam	Fotboll
Sirius Herr	Fotboll
Storvreta IBK	Innebandy
Upsala Tennisklubb	Tennis
Uppsala Basket	Basket
Uppsala IF	Friidrott
Uppsala 86ers	Amerikansk Fotboll

Partnerskapet Elitidrott Uppsala

Partnerskapet Elitidrott Uppsala är en sammansättning med representanter från Uppsalas elitföreningar, Uppsala kommun, Upplands idrottsförbund, arenabolagen och näringslivet. Uppdragsbeskrivningen för partnerskapet är att skapa bättre förutsättningar för Uppsalas elitidrottsföreningar att kunna bedriva sin verksamhet på högsta elitnivå.

Projektåtaganden

Uppsala kommuns åtagande:

- Projektägare
- Ordförande i styrgrupp
- Bidra med finansiering om 600 000 kr per projektår
- Meddela fortsättning av projektet senast september 2015

Destination Uppsalas åtagande:

- Projektledare av projekt under 2015
- Arbeta utifrån de arbetsområden som tagits fram av partnerskapets medlemmar samt mot de uppsatta målen
- Sammankallande för styrgrupp

Elitidrottsföreningarnas åtagande:

- Medverkande vid nätverksträffar
- Leverera statistik samt bidra med kunskap och tid i valda arbetsgrupper
- Framvalda representanter ska medverka vid styrgruppsmöten
- Bidra med finansiering om 5 000 kr per förening

Vad vi vet, är partnerskapet Elitidrott Uppsala ett unikt projekt och en viktig parameter i att sätta Uppsala på kartan som en elitidrottsstad samt förbättra förutsättningarna för att bedriva elitidrott i Uppsala.

Mål

Det övergripande målet för partnerskapet Elitidrott Uppsala 2015 är att skapa acceptans för samarbetet samt att skapa ett forum där elitidrottsföreningar, Upplands idrottsförbund, arenor, näringsliv och kommunen driver strategiskt viktiga frågor för att utveckla elitidrotten i Uppsala. De långsiktiga målen för Elitidrott Uppsala 2015-2020 är att:

- Verka för att minst 6 tävlingar årligen av hög nationell (SM) och internationell karaktär och dignitet på senior- och juniornivå arrangeras i Uppsala
- Senast 2020 vara topp 3 i SVT Sports ranking av årets idrottsstad (2014: 6:a)
- Vinna minst 3 SM-guld varje år i lagidrott (senior nivå)
- Vinna minst 10 individuella SM-guld inom idrotter som tillhör RF varje år (senior nivå)
- Fördubbla publiksiffrorna för elitidrotten, från ca 160 000 åskådare (2012) till 300 000 åskådare 2017
- Minst 40 procent av publiken 2020 ska vara kvinnor

Sammanfattning

Den här kartläggningen belyser de förutsättningar som finns för att bedriva elitidrott i Uppsala. Uppdraget var att göra en kartläggning av 15 utvalda elitföreningar i Uppsala kommun, för att få en ökad förståelse för de utmaningar och möjligheter som finns samt att få en insikt om de villkor som råder inom elitidrotten.

Djupdykningen i de 15 elitföreningar som gjorts, påvisar att många av behoven är likartade. Man anser att en bred kraftsamling är nödvändig, där idrotten, kommunen, universitetet och näringslivet går hand i hand utifrån en gemensam målsättning.

Det ekonomiska och det sportsliga perspektivet är komponenter vilka förknippas med framgångsrik elitverksamhet, men kartläggningen ger information om att lika viktigt är föreningens organisatoriska struktur avseende ledning, mål, handlingsplaner och visioner. Det krävs långsiktighet och strategier samt ökade krav på kompetens och tid i det ideella styrelsearbetet. Inom de här områdena finns det stora utmaningar, vilka föreningarna själva bär ansvaret för.

Sportsligt

– en helhetslösning gällande elitmiljön på seniornivå

Det behövs en gemensam bred kraftsamling för att skapa en helhet runt våra elitidrottare på seniornivå. Inte minst vad gäller en idrottsmedicinsk mottagning, boende samt möjligheten att kombinera elitidrott och universitetsstudier. Det är framför allt behovet av en idrottsläkare samt en förtur till snabb operationstid som behövs. Endast 3 av 15 föreningar har tecknat en elitidrottsförsäkring för sina aktiva. Partnerskapet Elitidrott Uppsala har som prioriterat område att förhandla fram ett förmånligt avtal med något av de försäkringsbolag som erbjuder elitidrottsförsäkringar.

Det är 2 av de 15 föreningarna som kan erbjuda heltidstjänster till merparten av sina aktiva som professionell idrottare. De allra flesta kombinerar sin elitsatsning med studier och/eller arbete. Ett samarbetsavtal med universitetet för våra elitidrottare är en bärande punkt för att behålla elitidrottare i Uppsala samt att locka hit attraktiva utövare.

Noterbart är att den efterfrågade elitmiljön redan finns på juniorelitnivå i och med Elitidrottsgymnasiet på Celsiusskolan.

Anmärkningsvärt är också att träningsmängden generellt sett sjunker inom ett antal idrotter när en elitidrottare lämnar gymnasiet och går in i seniorverksamheten, när det borde vara tvärtom.

Elitaktiva

Inom kartläggningen av de 15 elitföreningarna finns 577 elitaktiva, 270 kvinnor och 307 män. 59 av elitidrottarna har invandrarbakgrund. 8 föreningar tränar i genomsnitt mindre än 15 h/vecka och 7 föreningar tränar mer än 15 h/vecka. Det är övervägande individuella idrotter som tränar mer än 15 h/vecka.

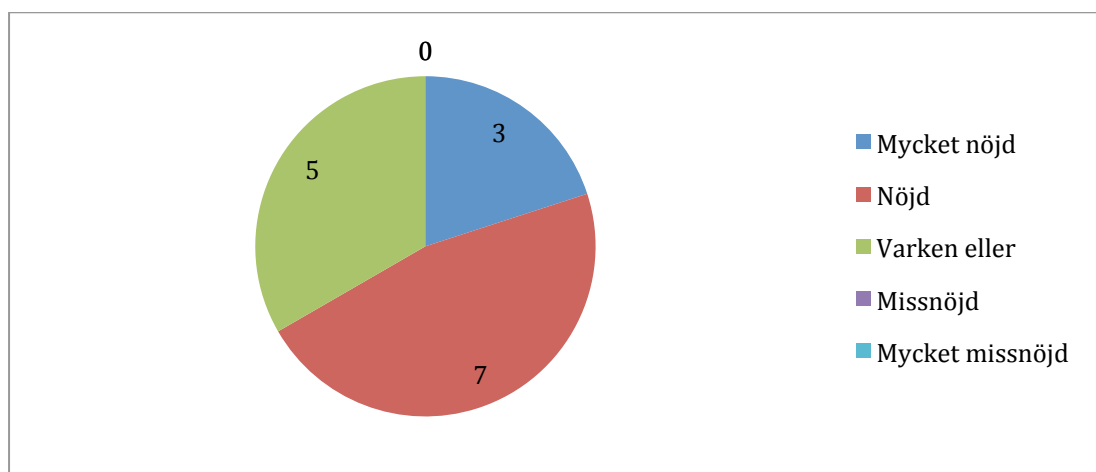
7 av de 15 föreningarna har elitaktiva som betraktas som heltidsproffs. Alla 15 föreningar har elitaktiva som studerar på universitetsnivå.

Träning & Tävlning

Träning och tävling bedrivs på 14 olika anläggningar/lokaler/platser:

Österängen
Ultimate Performance
Allianshallen
Relita-hallen
UTK-hallen
Fyrishov
Upplands Bo Service Arena (Fyrisfjädern)
Skogen, utgående från OK Linnés klubbgård
Celsiuskolans idrottshall
Studenternas IP
SEB USIF Arena
Kraftkällan
Lötens IP
Metallåtervinning Arena

De flesta föreningarna är nöjda med sin träningsanläggning. Drygt 70 procent av föreningarna är nöjda/mycket nöjda med sin träningsanläggning.

Figur 1. Föreningars uppfattning om sin träningsanläggning

Tävling & Match

Totalt genomförs 238 tävlings/matcharrangemang per år i Uppsala bland dessa 15 föreningar. Den genomsnittliga intäkten vid ett arrangemang i seriesystemet 2014 var 34 191 kronor. Det högsta intäktsbeloppet var 125 000 kr och det lägsta beloppet 0 kr. Noterbart att de tre damlagen (Sirius fotboll, Sallén Basket och FBC Uppsala) har en genomsnittlig intäkt mellan 2 000 och 10 000 kronor per match. En förening redovisade att arrangemangen går med förlust.

Tränare

Totalt i de 15 föreningarna finns det 62 anställda tränare. Av dessa är 5 kvinnor och 57 män. Utbildningsnivå på tränarna är generellt sett högsta stegutbildning inom sitt specialförbund, erfarenhet och elittränarutbildning. Ytterst få har en akademisk tränar/pedagogisk utbildning.

Organisatoriskt

- *ett elitidrottspolitiskt program*
- *support runt administration och ekonomihantering*

De utvalda föreningarna upplever att man under de senaste åren i större utsträckning vet var och vem i kommunen man ska vända sig till i olika ärenden. En lista på namn presenteras i kartläggningen. Dock finns en oro hos merparten av föreningarna gällande den nya politiska majoriteten, var den står i elitidrottsfrågor. Majoriteten upplever att man har bra kontakt med tjänstemännen i kommunen, men att det är svårare att nå fram till politiken. Det behövs ett elitidrottspolitiskt program, där Uppsalas syn på elitidrott och idrott i stort framgår. För att få fram ett sådant program är en nyckelfaktor samverkan. Förhoppningen är att partnerskapet Elitidrott Uppsala ska vara denna sammanhållande faktor, som tydliggör och förenklar formen för detta.

Administration och ekonomihantering är ett gissel för många föreningar, där det ofta sköts på ideell basis. 7 av 15 föreningar har ingen anställd person som hanterar ekonomin. Det efterfrågas en supportfunktion hos de flesta föreningarna. Upplands idrottsförbund har startat upp en sådan supportfunktion. Föreningsportalen erbjuder individuellt anpassade lösningar inom ekonomi och administration för idrottsföreningar. Syftet med tjänsterna är i första hand att under ett kortare perspektiv tillhandahålla nödvändiga funktioner som föreningen saknar. Arbetssättet syftar till att föreningen utvecklar sin egen förvaltning på längre sikt.

Att ha ett lag i högsta/ näst högsta serien i de publika arenaidrotterna ställer stora organisatoriska och ekonomiska krav. En obalans uppstår lätt om endast det sportsliga prioriteras. En framgångsfaktor verkar vara att den ekonomiska och organisatoriska strukturen ges samma prioritet som den sportsliga.

Vision

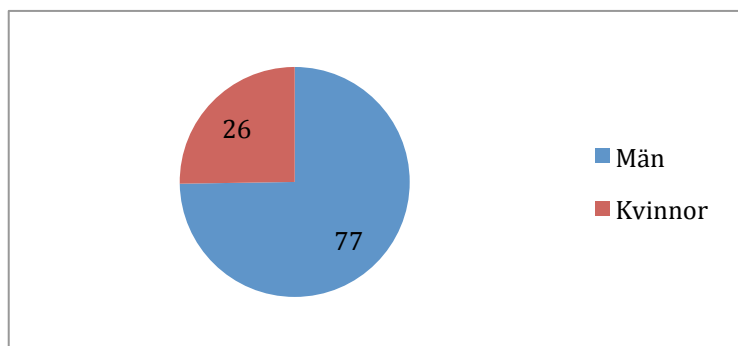
Samtliga föreningar uppger att de har en vision och ett målsättningsdokument. Förvånansvärt få har dock en längre framtidsvision och målsättning. Alla föreningar utom en, uppger att föreningen har en talangutvecklingsplan. Alla föreningar utom två har en talanginriktad rekrytering.

Medlemmar

Gemensamt har de 15 föreningarna 14 639 medlemmar. Den förening som har flest medlemmar är Uppsalaflickorna med 3 000 medlemmar. Den minsta föreningen är Uppsala 86ers med 239 medlemmar. Av de 14 639 medlemmarna är 6 658 kvinnor, alltså ca 45 procent.

Ledamöter

Det är totalt 103 styrelseledamöter i de 15 föreningarna, 77 män och 26 kvinnor. Av 14 ordföranden är 2 kvinnor och 12 män. Av 103 styrelseledamöter har 2 invandrabakgrund.

Figur 2. Antal styrelseledamöter uppdelat på kön

Huvuddelen av föreningarna organiserar sig i kommittéer och arbetsgrupper. En förening saknar valberedning. Alla föreningar organiserar sig i form av olika kommittéer och arbetsgrupper, som exempelvis:

- Sportkommitté
- Damkommitté
- Juniorkommitté
- Arrangemangskommitté
- Marknadsgrupp
- Utvecklingsgrupp Ungdom
- Sponsorgrupp
- Herr Elitgrupp
- Dam Elitgrupp
- Ungdomsråd

Föreningar med elitverksamhet för damer

- *Har svårt att vara attraktiva hos publik och sponsorer*
- *Ideell organisation*

Föreningarna med elitverksamhet för damer har särskilda utmaningar. De tre damlag som deltagit i kartläggningen har en snittpublik på 160-200 åskådare medan motsvarande lag på herrsidan har mellan 1 000-2 000 åskådare. Det gäller att försöka nå nya målgrupper och tänka nytt kring arrangemangen. Två av de tre damlagen har heller ingen kontakt med politiker medan nästan alla herrlag har det. Sponsorintäkterna skiljer sig dramatiskt mellan herr- och damlagen. Herr respektive damlaget i basket, som är på samma nivå resultatmässigt har en skillnad i sponsorintäkter på drygt fem miljoner kronor, till herrlagets fördel. Organisatoriskt har damlagen i mycket större utsträckning en ideell ekonomisk och administrativ organisation.

Ekonomiskt

Uppsala kommun subventionerar elitidrotten med cirka 8,4 miljoner kronor. Den största delen består av kraftigt subventionerade kostnader för träningstider för elitidrottsverksamheten. Å andra sidan uppskattas kommunens skatteintäkter, direkt kopplade till elitidrott, till 9-11 miljoner kronor.

Kommunens samlade kostnad för idrotten under 2015 uppgår till omkring 220 miljoner kronor, varav kostnaden för lokaler och anläggningar är omkring 190 miljoner. Kostnaden för föreningsbidrag och andra direkta ekonomiska stöd är 30 miljoner. Kommunens intäkter från föreningarna via markeringsavgifter och hyror är 13 miljoner.

Omsättning

Totalt omsätter de 15 elitföreningarna cirka 111 800 000 kronor. Den förening med störst omsättning omsätter cirka 25 000 000 kronor och den förening som omsätter minst omsätter 1 200 000 kronor. Den genomsnittlig omsättning uppgår till 7 985 714 kronor

Intäkter

Den enskilt största intäkten för 10 av elitföreningarna är sponsorintäkter. För Uppsalaflickorna är medlems-/träningavgifter den största intäkten.

Elitsatsning

Hur stor del av den totala omsättningen som föreningarna satsar på elitverksamheten varierar mycket. Uppsala basket och Sallén basket lägger av naturliga skäl 100 procent på elitverksamhet, då föreningarna endast består av elitverksamhet. Almtuna lägger 60 procent på elitverksamheten och Storvreta IBK ca 23 procent. Sirius fotboll lägger 75 procent av den totala omsättningen på elitverksamhet. Fyrisfjädern satsar 16 procent på elitverksamheten.

Publik

I den här enkätundersökningen redovisade föreningarna ett publikgenomsnitt per match för 2014. Sirius fotboll herr redovisade den högsta genomsnittssiffran på 2 122 åskådare. Sirius fotboll dam redovisade den lägsta, med 160 åskådare i genomsnitt per match. Noterbart att Uppsala basket hade ett genomsnitt på 1 600 åskådare och Sallén basket 200 åskådare.

UNT publicerade ett antal publikmätningar nyligen och då jämförde man publiksnittet med övriga nationella lag i respektive serie. I Hockeyallsvenskan hamnade Almtuna på plats 13 av 14 lag. Sirius bandy var lag 10 av 14 i Elitserien. Storvreta kom på andra plats i SSL och Sirius innebandy på plats 10 av 14 lag. Uppsala basket kom på plats 4 av 10 lag i Basketligan och Sirius fotboll kom på plats 12 av 16 i Superettan.

Uppsala kommuns ekonomiska stöd till elitidrotten i Uppsala

Det direkta stödet till elitidrotten från Uppsala kommuns sida uppgår till 8 306 000 kronor. Stödet består i huvudsak av två delar:

1. Ett direkt stöd till olika elitföreningar i form av bland annat arrangemangsstöd, totalt 2 695 000 kronor.
2. Subventioner av tränings- och matchanläggningar, 5 611 000 kronor.

Antalet invånare i Uppsala var vid årsskiftet 207 362 personer. Det innebär att det ekonomiska stödet till elitidrotten uppgick till drygt 40 kronor per invånare.

IVE 2015-2018

Inriktning, verksamhet, ekonomi (IVE) är kommunens viktigaste styrdokument som årligen fastställs av kommunfullmäktige. Följande text kan utläsas av IVE 2015-2018 när det gäller elitidrott

”Förutsättningarna finns för Uppsalas föreningsliv att bedriva idrott på elitnivå. Elitidrottarna är av stort värde som förebilder framför allt för barn och ungdomar. I Uppsala kommun eftersträvas en balans mellan bredd- och elitidrott vad gäller tillgång till tränings- och tävlingstider. Projekt som Elitidrott Uppsala, Tävlingsstaden och Kulturstaden Uppsala stärker samverkan mellan näringsliv, föreningsliv och kommunen”.

Inriktningsmål

20. Uppsalas evenemang bidrar till att stärka Uppsalas attraktivitet för medborgarna och besöksnäringen.

Resultatindikator

20. Antal besök på idrottsevenemang.

Källa: egen mätning, nationell jämförelse via statistik från specialförbunden.

Ingångsvärde (antal besökare)	2015	2016	2017	2018
160 000 (2012)	200 000	230 000	300 000	350 000

Uppsala kommuns direkta ekonomiska stöd till elitidrotten 2015 (1)

900 000 kr Euro Center (Nationellt Badminton Center)

725 000 kr Arrangemangsstöd

600 000 kr Partnerskapet Elitidrott Uppsala kommun

150 000 kr Idrottsgalan

120 000 kr Världsklass (885 000 kr)*

200 000 kr Diverse kostnader som exempelvis internetuppkoppling
Metallåtervinning arena, omklädningsrum etc.

2 695 000 kr

Totalt

*Uppsala kommun bidrar årligen med 600 000 kr till Världsklass vilket motsvarar 13 procent av Världsklass intäkter. 2014 utgick 885 000 kr i stöd till olika idrottsevenemang

Subvention av arenakostnader (2)

Det absolut största ekonomiska stödet till elitidrotten sker genom subventioner till elitföreningarna för förhyring av arenor vid träning och matcher. Följande formel har använts för att identifiera kostnaderna för träning:

Faktisk timkostnad för arenan minus markeringsavgift x antal träningstimmar per år och lag.

Elitlagen har även möjligheter att sälja reklamutor i vissa kommunägda arenor och i vissa fall få del av intäkt från försäljning av arenanamn som exempelvis Metallåtervinning arena. Dessa intäkter har inte beaktats. Enskilda elitlags intäkter från försäljning av korv, kaffe etc. vilket i vissa fall är en direkt kommunal subvention, har heller inte beaktats.

En annan utgångspunkt, vid fastställandet av timhyreskostnaden för de olika arenorna, är olika specialförbunds krav på arenor. Kommunen skulle med stor sannolikhet inte bygga en matcharena med en publikkapacitet på 8 000-12 000 åskådare om inte andra intressen vägdes in som exempelvis att öka stadens attraktivitet, förbättra varumärket Uppsala, utveckla besöksnäringen och skapa förutsättningar att bedriva elitidrottsverksamhet.

I sammanställningen har följande arenor och timkostnader belysts.

Arena	Timkostnad/kr (- markeringsavgift/kr)	
Gränby Ishallar (Metallåtervinning arena)	1 162	1 082
Studenterna, sommar	1 675	1 595
Studenterna, vinter	2 772	2 612
Fyrishov A,B-hallar	950	870
Fyrishov, Multihallar	1 100	1 020
SEB USIF arena	1 301	1 221
Löten	939	859
Relitahallen	4 353	4 193
Österängen	1 542	1 462
Allianshallen	555	555

Följande elitidrottsföreningar ingår i kartläggningen

Almtuna IS	277 000 kr
FBC Uppsala	106 000 kr
Sallén Basket	350 000 kr
Sirius Fotboll, Dam	388 000 kr
Sirius Fotboll, Herr	388 000 kr
Sirius bandy	1 341 000 kr
Sirius innebandy	250 000 kr
Storvreta IBK	278 000 kr
Uppsala 86ers	170 000 kr
Uppsala Basket	278 000 kr
Totalt	3 826 000 kr

Uppsala Tennisklubb och Fyrisfjädern ingår inte i kartläggningen. De äger sina arenor och har inget direkt ekonomiskt stöd förutom att Uppsala kommun svarar för vissa borgensåtagande.

Kommunala subventioner vid matcharrangemang

Den genomsnittliga kostnaden för ett matcharrangemang är 15 000 kronor. Föreningarna betalar i genomsnitt 7 500 kronor vilket följaktligen innebär en subvention med 7 500 kronor per arrangemang. Föreningarna har i kartläggningen redovisat 238 arrangemang vilket resulterar i en subvention med 1 785 000 kronor. Arenasubventionerna uppgår följaktligen till totalt 5 611 000 kronor.

Skatteintäkter

Elitidrotten i Uppsala ska även ses som en näringsgren som genererar skatteintäkter. En grov uppskattning av vad elitidrotten genererar i skatteintäkter till Uppsala kommun hamnar i intervallet 9-11 miljoner kronor. Till det ska läggas skatteintäkter till landstinget vilket uppskattas till 4,5 – 5,5 miljoner kronor.

Samverkan med kommunen

Av samtliga föreningar har alla utom en uppgett att man har någon form av kontakt med Uppsala kommuns tjänstemän i olika ärenden. 11 av 15 föreningar anger att man har någon form av kontakt med Uppsala kommuns politiker.

De tjänstemän som omnämns är:

- Sten Larsson,
- Roger Jo Linder
- Jonas Ekebacke
- Eva Sterte,
- Tuija Kulma
- Mats Benker
- Jan Malmberg
- Conny Niklasson

Omnämnda politiker är:

- Fredrik Ahlstedt
- Mohamad Hassan
- Cecilia Forss
- Erik Pelling
- Inger Söderberg
- Marlene Burwick
- Stefan Hanna

De ärenden som först och främst diskuteras är:

- Bokning och anläggningsfrågor
- Bygglov
- Utskänkningstillstånd
- Bidragsansökningar runt CSR-projekt
- Elitidrottsgymnasiet
- Hallbygge
- Integration
- Arrangemang, typ Blodomloppet, Swedish Masters. Folksam Challenge
- Visions/strategiarbete runt Storstora Cupen
- Euro Center(Nationellt badmintoncenter)
- SM-final

Samverkan med Upplands Idrottsförbund/SISU

Alla föreningar utom en har kontakt med Upplands Idrottsförbund/SISU i frågor som rör:

- Elitidrottsgymnasiet (NIU/RIG)
- Bidragsfrågor
- Olika utbildningsinsatser, bland annat av ungdomsledare, ledarutveckling etc.
- Administrativ hjälp
- Anläggningsfrågor
- IdrottOnline
- Föreningsportalen
- Idrottslyftet
- LOK-stöd

Upplandsidrottens stöd till elitidrotten

Upplands idrottsförbund (UIF) tillhör Riksidrottsförbundet (RF) och är förbundets förlängda arm inom det tilldelade geografiska området Uppland. UIF tillhör den samlade idrottsrörelsen som verkar för samma vision och värdegrund, den genomsyrar alla förbund och föreningar, såväl bredd som elit. UIF värnar om den svenska idrottsrörelsens tradition där elit- och breddverksamhet sker i en nära samverkan, som ger inspiration, utveckling och livskraft.

Upplands Idrottsförbunds uppdrag är även att skapa förutsättningar och resurser för idrottsrörelsen. Man företräder och samordnar verksamhet mellan idrottsföreningarna och olika myndigheter, stat, landsting och kommuner. Man tillhandahåller service för föreningar och förbund utifrån deras behov och ansvarar även själva för en rad projekt, uppdrag och funktioner som på olika sätt bidrar till att förbättra idrotten till både form och innehåll.

Exempel på ett uppdrag som genomförts enligt ovan nämnda modell är tillskapandet av Sveriges största och ledande Elitidrottsgymnasium på Celsiusskolan. UIF har här tillsammans med kommunen, föreningslivet och skolledning skapat en väl inarbetad och framgångsrik modell. En modell som starkt bidrar till elitidrottens utveckling i Uppsala. Projektet NIU Topp 15 är ett elitidrottsprojekt där 15 redan framgångsrika atleter på Celsiusskolan får det lilla extra i form av ekonomiskt stöd, medieträning och föreläsningar etc.

Upplands Idrottsförbund ämnar också dela ut tre årliga elitidrottsstipendier till tre unga elitidrottare som precis avslutat gymnasiet för att fortsätta sin elitsatsning som senior. Stipendiet är på 40 000 kr.

Upplands Idrottsförbunds utbildningsorganisation, SISU Idrottsutbildarna Uppland, har till uppgift att bilda, utbilda och utveckla det lokala föreningslivet. Här finns man som en stor resurs för såväl bredd som elitförening. Upplands Idrottsförbund är ett bra och kraftfullt stöd för de föreningar som har bestämt sig för att i framtiden ligga i framkant.

Röster från elitföreningarna

Föreningarnas egna upplevelser av förutsättningarna att bedriva elitidrott

De allra flesta föreningarna brottas med problem av ekonomisk karaktär, vilket media noggrant uppmärksammat genom ett flertal artiklar i UNT. Även om sponsorer är den största inkomstkällan för de flesta upplever alla att det är tungrovt att få med näringslivet på elitidrottsspåret.

Uppsalapubliken är svårflirtad vilket flera mätningar bekräftat. Nästa steg för partnerskapet Elitidrott Uppsala är att göra mer djuplodande mätningar och ta reda på varför man väljer att inte gå på elitidrott i någon större utsträckning. Arenafrågor är också ett gissel för flera av föreningarna. Man kan konstatera att de två föreningar som äger sin egen arena har lyckats mycket bra sportsligt samt har en välfungerande ekonomi och organisation.

Föreningarnas egna bilder av förutsättningarna att bedriva elitidrott i Uppsala.

- *Det är tufft. Det är en ständig balansgång att kräva stora insatser från individer som samtidigt måste betala för sin idrott. Dessutom är tillgången till träningsutrymmen på vintern väldigt begränsad.*
- *Mycket tufft att bedriva kvinnlig elitidrott.*
- *Tufft! Ekonomiskt Stöd från partners och omvärld/kommun/infrastruktur*
- *Våra förutsättningar är ok på den nivå vi bedriver det idag. Vi behöver ett närmare samarbete med kommunen och näringslivet för att kunna ta nästa steg. Idag har vi t.ex. endast en heltidsanställd person i föreningen.*
- *Vi har goda förutsättningar nationellt men behöver mer resurser för att säkra internationella framgångar enligt vår vision och våra mål.*
- *Lite olika beroende av verksamhet, i de flesta fall bra under förutsättning att vi inte blir uppsagda från våra träningstider. Krånglet med träningstid och närvaroregistrering tar bort tid från utvecklingsverksamhet som på sikt är en förutsättning för att fortsätta ligga på toppen. Ett annat problem är att vi inte konkurrerar på lika villkor som till exempel Stockholmföreningarna (bästa föreningarna), de har noll-taxa och kommunen står för alla redskap, vilket gör att för de pengarna skulle vi kunna anställa fler tränare och fler gymnaster skulle kunna delta på internationella tävlingar.*
- *Bra. Mycket goda.*
- *Utvecklingsbara. De är långtifrån optimala eftersom vi inte har någon ändamålsenlig lokal under perioden oktober-april*
- *Svårt. Det är en ständig kamp att få in pengar så att verksamheten går runt. Och att få ned kostnaderna förstås. Överhuvudtaget är det svårt att vara en förening som sysslar med damidrott på elitnivå eftersom intresset från kommun, företag och massmedia är så lågt. Det är bara inom idrotten det fortfarande är ok att inte inta ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv utan reflektion.*
- *Tungt på grund av att infrastruktur saknas gällande träning och matcher, ekonomiskt då Uppsalas näringsliv ej ser ett mervärde i elitfotboll i Uppsala*
- *Bra, men förutsättning/krav är uppbyggnaden av eget kapital och ekonomi i balans*
- *4 på en 10 gradig skala*

Föreningarnas framgångsfaktorer

I enkäten och i djupintervjuerna reflekterade föreningar över sina framgångsfaktorer.

- *Att vi har bra ambitiösa tränare och att det finns en Am. Fotbollskultur i Uppsala som bidrar till att det tillkommer spelare varje säsong.*
- *Lång erfarenhet av att bedriva kvinnlig elitinnebandy.*
- *Sportslig framgång. Ungdomsverksamhet (Bredd och Elit).*
- *Bra organisation, tydlig vision, starkt varumärke.*
- *Vi äger vår egen verksamhet inkl. hall samt har en bra ungdomsverksamhet.*
- *Bra tränare, god ekonomi samt föreningsorganisation.*
- *Egen hall.*
- *Mycket gott renommé, i det närmaste självrekryterande. Mycket engagerade medlemmar. God återväxt bland nybörjare i alla åldrar.*
- *Tydlighet, kompetens och glädje. Vi är dessutom grundidrotten nr. 1 vilket vi framöver ska trycka betydligt hårdare på. Det är hos oss man lär sig grunderna till att bli en bra atlet.*
- *Det starka ideella engagemanget och vårt samarbete med KFUM Uppsala ungdom. Att vi har så proffsiga spelare i laget för tillfället.*
- *Bra ledarskap (tränare) Ok spelartrupp. Storvretacupen. Marknadsarbetet. Ideella arbetsinsatser.*
- *Strukturerade produkter som våra kunder uppskattar.*

De utmaningar som föreningarna står inför

På frågan vilka de största utmaningarna föreningarna har för att bedriva elitidrott svarade en övervägande del ekonomin.

- *Svenska spelare av riktigt hög kvalitet är det brist på. Det måste värvas och då saknar vi resurser att ordna boende och jobb åt dessa. Dessutom måste vi lyckas bättre med våra arrangemang och behöver då mera sponsorintäkter.*
- *Organisationen samt att skapa återväxt av elitspelare i Uppland.*
- *Arena för inomhusspel. Stabil organisation, ekonomi. Hur hitta människor som har ork och tid att driva utvecklingen av vår verksamhet? Öka våra intäkter. Vi kan komma väldigt långt med att jobba smart och med små medel men de riktigt stora framgångarna kommer utebli till dess att vi får större ekonomiska muskler. Konkurrensen från och satsningarna som görs på badminton i andra länder är mycket stora. Utveckling av hallen med boendedel och gym.*
- *Att få och behålla ledare.*
- *Få ha kvar gymnasiet, samarbete med Universitetet. Ekonomiska förutsättningar, inkomster genom arrangemang kräver stora insatser från medlemmarna.*
- *Möjligheten att hitta funktionärer med kombinationen kunskap och engagemang på en 100 % ideell basis. Vi har inte råd att anställa någon. Harmoni i föreningen och att säkra ekonomin. (Vi utgår i detta resonemang ifrån att vi under 2016 har en komplett friidrottshall till vårt förfogande).*
- *Att skapa bra förutsättningar för alla våra spelare att utvecklas, både som basketspelare och människor. Att få ihop ekonomin.*
- *Ekonomi och arenafrågan.*
- *Kostnadskontroll. Uppbyggandet av stabil kompetent organisation.*

Slutord

Det finns anledning att gå vidare med den här kartläggningen och i nästa steg göra jämförelser med andra kommuner. Hur ser till exempel det ekonomiska stödet till elitidrotten ut i kommuner som Västerås och Umeå, vilka kommuner är jämförbara med Uppsala? Hur är den mediala bevakningen för den lokala elitidrotten jämfört med andra kommuner? Kartläggningen har gett ett antal mätvärden som känns värdefulla att följa upp en gång om året. Partnerskapet har till exempel som mål att avsevärt höja publiksiffrorna på elitföreningarnas evenemang, vilket blir en mycket intressant utveckling att följa och dokumentera.

Huruvida Uppsala som idrottsstad kan klättra på olika rankingar i bland annat Sport & Affärer samt SVT sports ranking återstår att se. Men ju mer vi undersöker, samverkar mellan olika aktörer, mäter, läser in oss på aktuell forskning, bearbetar näringslivet samt kommer till rätta med de problemområden som beskrivits i den här kartläggningen, desto större är möjligheten.

Referenser/Lästips

Centrum för Idrottsforskning (www.centrumforidrottsforskning.se) ger ut en tidning fyra gånger per år med senaste nytt inom idrottsforskning, ofta med koppling till elitidrott, som man kan ladda ner på webben:

<http://centrumforidrottsforskning.se/wp-content/uploads/2015/03/Svensk-Idrottsforskning-nr-1-2015.pdf>

Forskningsrapporter

Fahlén, Josef & Sjöblom, Paul (2012). "Elitidrott i skilda världar. Den svenska elitidrottens existensvillkor". I Norberg, Johan R & Pihlblad, Johan (red.). För framtids segrar. En analys av det svenska elitidrottssystemet, Centrum för idrottsforskning 2012:2, s. 81-131.

Sjöblom, Paul & Fahlén, Josef (2012). "Nationella elitidrottssystem och internationell konkurrenskraft: En forskningsgenomgång". I Norberg, Johan R & Pihlblad, Johan (red.). För framtids segrar. En analys av det svenska elitidrottssystemet, Centrum för idrottsforskning 2012:2, s. 59-79.

Tidningen *Sport & Affärer* kan man prenumerera på (fyra nummer per år) och även läsa på nätet:

<http://sportaffarer.se>

Riksidrottsförbundet (www.rf.se) har också ett antal forskningsrapporter tillgängliga på sin hemsida, som går att ladda ner kostnadsfritt. Den senaste rapporten gällande elitidrott heter "Vägen från landslaget – om elitidrott, karriär och avslutning"

http://www.rf.se/ImageVaultFiles/id_54098/cf_394/V-gen_fr-n_landslaget.PDF

Idrottens Affärer är i dag en nättidning som vänder sig till alla som har ett intresse av det som händer i sportens värld och som inte är (idrotts) resultatfixerat. Sponsring, spelartransfers, idrottspolitik, spel, tv, event och inte minst arenautvecklingen speglas via sajten www.idrottensaffarer.se och återkommande nyhetsbrev till prenumeranter.